

MÓLLATE POLOS HUMIDAIIS. MÓLLATE POLAS LAGOAS DE XUÑO E MURO

Lucía Parente e Ramsés Pérez*

O pasado mes de febreiro o Proxecto Ríos e ADEGA realizaron unha serie de actividades ao abeiro do Día Mundial dos Humidais e do Ano Europeo do Voluntariado. A proposta consistiu na realización de actividades cos centros de ensino, así como nunha xornada de voluntariado ambiental centrada na eliminación de flora exótica invasora.

Ramsés Pérez

Esta especie, *Chasmanthe eathiopica*, provén de Sudáfrica e até o de agora non se localizara na Península Ibérica, e tampouco se nomea no Catálogo de flora exótica naturalizada en Galicia de M.I. Romero. Por iso, a súa descuberta en Galiza, como ben nos indicou o biólogo Xurxo Mourino, ten certo interese.

A iniciativa "Móllate polos humidais" é unha proposta da Fundación Biodiversidade e o CEHUM (Centro Español de Humidais), financiada con fondos FEADER con motivo da celebración do 40º Aniversario da Convención Ramsar e do Ano Europeo do Voluntariado neste 2011. ADEGA foi unha das cinco entidades seleccionadas en todo o Estado para desenvolver actuacións simultáneas e centrou a súa iniciativa na eliminación de flora exótica invasora das lagoas de Muro e Xuño (Porto de Son).

As intervencións tiveron como finalidade divulgar os valores e problemáticas asociados a estes ecosistemas. Para

isto, programáronse diferentes actuacións encamiñadas á súa mellora ecolóxica. Os traballos desenvolvéronse con voluntariado ambiental coordinados por persoal técnico do Proxecto Ríos e de ADEGA, seguindo en todo momento as indicacións que estableceron os servizos de Conservación da Natureza da Xunta de Galiza e do Ministerio de Medio Ambiente.

As actividades de educación ambiental cos centros de ensino tiveron como obxectivo implicar a comunidade educativa no proxecto. Diseñouse unha programación específica para traballar nos centros de Porto de Son máis próximos ás lagoas de Muro e Xuño (CEIP de Xuño, CEIP de Portosín e CEIP Santa Irene). Nas actividades (charlas, obradoiros e saídas), participaron máis de 300 nenas e nenos.

Igualmente, e coa intención de achegar a iniciativa á poboación local, o 5 de febreiro, en colaboración co concello de Porto de Son, realizouse no Centro de Interpretación de As Lagoas de Xuño e Muro unha charla sobre a problemática das especies exóticas invasoras e presentouse a actividade central do programa, levada a cabo o propio Día Mundial dos Humidais, o 2 de febreiro. Mediante a participación de voluntariado ambiental, tivo lugar unha xornada divulgativa dos valores das lagoas e de traballo para a eliminación da flora exótica invasora presente na que participaron máis de 40 persoas de toda Galiza (así como estudantes de México, Honduras ou Ecuador). Logo da presentación da iniciativa, fíxose un percorrido polas lagoas e os propios traballos de eliminación, que serviron para apreciar *in situ* os valores dos humidais, ao tempo que permitiu observar algunha da súa flora e fauna destacada.

Nos traballos de eliminación establecéronse catro grupos. Un traballou na eliminación dunha grande mancha de canas (*Arundo donax*); o segundo dedicouse á retirada de papiro e canas (*Cyperus involucratus* e *Arundo donax*) nunha interesante zona de lagoas temporais; o terceiro centrouse na eliminación dunha mancha de canas (*Arundo donax*) e de pequenas manchas de vinagreiras (*Oxalis pes-caprae*) dispostas na duna gris; e, por último, un cuarto grupo itinerante centrouse na herba da Pampa (*Cortaderia seollana*), nas calas (*Zantedeschia aethiopica*) e na *Chasmanthe eathiopica*, especie que inicialmente se identificou como *Tritonia x crocosmiiflora*.

En total, actuouse sobre seis especies de flora exótica invasora en diferentes zonas sensíbeis das lagoas: a duna gris, o río da lagoa de Muro e as charcas temporais, entre outras. Aproximadamente un 95% das plantas foron eliminadas. Aínda quedou material radicular de cana por eliminar nunha das manchas, ao ser esta de grande tamaño e ao estar asentada sobre unha entulleira, dificultando a eliminación dos rizomas; porén púidose actuar sobre o 50% da mancha.

Os resultados dos traballos de campo foron moi positivos. A avaliación feita pola coordinación do programa e polo voluntariado ambiental presentou un alto grao de satisfacción, tanto polas accións realizadas como polos obxectivos acadados: conseguiu-se retirar da zona húmida máis de 2.000 kg de flora exótica invasora, algo que ADEGA e o Proxecto Ríos desexan agradecer ás voluntarias e voluntarios.

* Lucía Parente e Ramsés Pérez son educadores ambientais de ADEGA e do Proxecto Ríos